

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового та аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Екосистемний менеджмент в лісовому господарстві

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність Н4 Лісове господарство

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна
медицина

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 10 від 25 червня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Екосистемний менеджмент в лісовому господарстві
Викладач (-і)	Клід Віктор Васильович
Контактний телефон викладача	0955672682, 0963659219
E-mail викладача	viktor.klid@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться за розкладом консультацій викладача, який розміщений на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Екосистемний менеджмент — це холістичний та адаптивний підхід до управління природними ресурсами, який має на меті підтримку здоров'я, цілісності, продуктивності та стійкості екосистем у довгостроковій перспективі, балансуючи при цьому екологічні, економічні та соціальні потреби суспільства. Він являє собою міждисциплінарний предмет, що об'єднує екологію, соціологію, економіку, географію та право. Силабус навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів. Навчальна дисципліна «Екосистемний менеджмент в лісовому господарстві» належить до переліку вибіркових компонентів ОП з циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти за освітнім рівнем «магістр».	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета вивчення предмета "Екосистемний менеджмент" полягає у формуванні у магістрів комплексного світогляду, знань та практичних навичок, необхідних для прийняття управлінських рішень, які забезпечують довгострокову стійкість природних ресурсів та екосистемних послуг. Ключові цілі вивчення: 1. Зміна парадигми (Світоглядна мета) Навчити студентів мислити холістично (цілісно), переходячи від традиційного, секторного (наприклад, управління лише деревиною) чи ресурсно-орієнтованого підходу до екосистемного, де управління орієнтоване на збереження всієї функціональності та цілісності екосистеми (лісу, вододілу, біосферного резервату) як системи. 2. Набуття знань про стійкість (Теоретична мета) Опанувати теорії та принципи екологічної стійкості, адаптивного управління та міжкультурної комунікації. Зрозуміти, як функціонують екосистеми, які екосистемні послуги вони надають (від чистого повітря до рекреації), та як людська діяльність впливає на їхню здатність до відновлення (резильєнтність).	

3. Формування практичних навичок (Прикладна мета)

Розвинути вміння проводити **комплексну екологічну діагностику** на ландшафтному рівні (використовуючи ГІС та ДЗЗ), розробляти **адаптивні стратегії управління** для різних природних зон, інтегрувати **соціальні та економічні чинники** (залучення стейкхолдерів, оцінка економічної цінності екосистемних послуг) в управлінські плани, приймати **обґрунтовані, науково-доказові рішення** в умовах високої екологічної невизначеності.

4. Підготовка до глобальних викликів

Підготувати фахівців, здатних вирішувати сучасні глобальні проблеми, такі як **зміна клімату**, втрата біорізноманіття, деградація земель, шляхом застосування інтегрованих, превентивних та інноваційних управлінських рішень.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

Результати навчання.

РН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

РН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов;

РН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
Практичні	12

Самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Перший	Н4 Лісове господарство	Перший	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість год.	
		лекції	практичні заняття самостійна робота.
Тема 1. Лісові екосистеми як об'єкт менеджменту		3	1 5
Тема 2. Теорія та методологія екосистемного менеджменту		2	1 5
Тема 3. Діагностика стану лісових екосистем.....		2	2 10
Тема 4. Адаптивне лісове господарство (AFM)		2	2 10
Тема 5. Управління біорізноманіттям та природо-охоронні заходи		3	2 10
Тема 6. Відновлення та реставрація лісових екосистем.....		3	2 10
Тема 7. Економіка екосистемних послуг лісів		3	2 10
ЗАГАЛЬНА:		18	12 60
6.Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточний контроль на практичних заняттях – до 50 балів за семестр; поточний контроль на лекціях – до 40 балів за семестр; контроль самостійної роботи – до 10 балів за семестр. Сумарний підсумковий контроль – до 100 балів (сума балів за поточний контроль на практичних і лекційних заняттях та самостійної роботи). Шкала оцінювання: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf		
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового залікового контролю за умови виконання усіх видів робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни і в процесі поточного контролю набрав не менше 25 балів.		
Підсумковий контроль	Підсумковий заліковий контроль здійснюється у письмовій формі або у формі підсумкового тестування на платформі дистанційного навчання.		
7.Політика навчальної дисципліни			
<u>Академічна доброчесність</u> дотримується при вивченні дисципліни. Зокрема не допускається списування під час проведення поточних та підсумкових контрольних заходів, самостійного виконання навчальних завдань(для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Вимагається застосування посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики			

досліджень і джерела інформації.

Відвідування занять є обов'язковим. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю, азіншої причини – у вигляді співбесіди. Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні негативні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття, до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп. У випадку пропуску більше 50 % часу аудиторного навантаження студент недопускається до іспиту.

Неформальна освіта. Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>). Процедура перезарахування здійснюється при співпадінні назви неформальної активності з назвою освітнього компоненту та кількістю кредитів. Для перезарахування кредитів неформальної освіти створюється комісія для прийняття рішення. Результати навчання, які отримані у неформальній освіті, враховуються при оцінюванні самостійної Роботи студентів з відповідних дисциплін.

8. Рекомендована література

Основна література

1. **Леопольд, А. (Leopold, A.).** *A Sand County Almanac* (укр. переклад або класичний оригінал).
2. **Віттенберг, Г. В. та ін.** *Екологічний менеджмент*. Підручники, що охоплюють загальні принципи екологічного управління та стандарти ISO 14000.
3. **Costanza, R. et al.** *Ecosystem Health: New Goals for Environmental Management*.

Додаткова література

1. **Perry, D. A., Oren, R., & Hart, S. C.** *Forest Ecosystems*.
2. **Kimmins, J. P.** *Forest Ecology*.
3. **Larocque, G. R. (Ed.).** *Ecological Forest Management Handbook*.
4. **Hunter, M. L., & Hunter, M. L., Jr.** *Maintaining Biodiversity in Forest Ecosystems*.
5. **Walters, C. J.** *Adaptive Management of Renewable Resources*.

Інформаційні ресурси

1. Всесвітній фонд дикої природи (WWF) в Україні: <https://wwf.ua/> .
2. Український природоохоронний рух (УНЦГ): <https://uncg.org.ua/> .
3. Державне агентство лісових ресурсів України: <https://forest.gov.ua/> .
4. **Global Forest Watch:** <https://www.globalforestwatch.org/> .
5. **Google Scholar / ResearchGate / Academia.edu.**

Викладач Клід В.В.